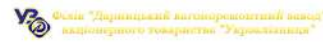


Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту



МАТЕРІАЛИ

двадцять першої науково-практичної міжнародної конференції
*«Міжнародна транспортна інфраструктура,
індустріальні центри та корпоративна логістика»*
(5-6 червня 2025р. м. Харків, Україна)



MT.KART.EDU.UA

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ТРАНСПОРТНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
CONSERVATOIRE NATIONAL DES ARTS ET MÉTIERS (FRANCE)
INSTITUTE OF AUTOMATIC CONTROL TELEMATICS OF
TRANSPORT (POLAND)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ

Матеріали

*Двадцять першої науково-практичної
міжнародної конференції*

**«МІЖНАРОДНА ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА,
ІНДУСТРІАЛЬНІ ЦЕНТРИ ТА
КОРПОРАТИВНА ЛОГІСТИКА»**

(5 - 6 червня 2025р. м. Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: *Панченко С.В.*, д.т.н., проф., ректор Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Заступники голови: *Каграманян А.О.*, к.т.н., доц., проректор з науково-педагогічної роботи .Українського державного університету залізничного транспорту (Харків);
Дикань В.Л., д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Секретаріат:

Толстова А.В. к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Шаповал Г.В. к.т.н., доц., заступник декана з денної форми навчання Факультету УПП Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Примаченко Г.О. к.т.н., доц., доцент кафедри транспортних систем та логістики Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

УДК 005.21:330.35:339.9

**ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**FEATURES OF TRANSFORMATION OF MODELS OF MANAGEMENT
OF SOCIAL AND ECONOMIC SYSTEMS IN THE CONDITIONS OF
GLOBALIZATION**

*канд. екон. наук І.С. Процик, М.А. Заставний
Національний університет «Львівська політехніка» (Львів)*

*PhD (Econ.) I.S. Protsyk, M.A. Zastavnyi
Lviv Polytechnic University (Lviv)*

За умов глобалізаційних перетворень, які охопили сьогодні всі сфери суспільного життя (починаючи з економіки і завершуючи культурою) постає актуальна потреба щодо переглядання, адаптування чинних, вже «традиційних» моделей управління (менеджменту) соціально-економічними системами. Адже процеси глобалізування формують нові можливості, одночасно зі серйозними викликами для національних економік, що змушує національні державні інститути, бізнес-структури, суспільство шукати ефективніші, гнучкі, інноваційні управлінські підходи. Дослідженню особливостей трансформування моделей управління соціально-економічними системами за умов глобалізування присвячено наукові праці багатьох вчених [1-8]. Серед них доцільно виокремити наступних: Арсірій О.О. [3], Бабінська О.В. [6], Бакурова А.В. [4], Будорацька Т.Л. [3], Воронцов В.В. [4], Глава М.Г. [3], Єлісєєва О.К. [1], Кулик В.В. [2, с. 100-107], Лепа Р.М. [5], Мельник М.І. [7], Сергєєва Л.Н. [4], Школа І.М. [6] та багатьох інших. Огляд літературних джерел, наукових досліджень показує, що трансформування моделей управління при глобалізуванні виступає ключовою передумовою задля забезпечення необхідного рівня конкурентоспроможності країн (для України з врахуванням вектору євроінтеграційного розвивання економіки), підвищення рівня ефективності використання ресурсів, досягнення стабільного розвивання, соціальної гармонії. А застарілі управлінські (менеджерські) парадигми не відповідають динаміці сучасного світу. Саме це характеризує високий рівень нестабільності, технологічні прориви, посилення рівня міжсистемної взаємозалежності.

Отже, сучасні трансформування світового господарства є обумовленими 4-ою промисловою революцією. Дані процеси створюють нові виклики/можливості для систем управління. Неоіндустріалізування, яке

охоплює запровадження і використання цифрових технологій, автоматизування, індустрію 4.0, формує цілком новітні принципи функціонування соціально-економічних систем. Глобалізаційні процеси вимагають високого рівня адаптивності, стабільного розвивання за умов конкуренції, постійних змін, турбулентності. Вказані тенденції актуалізують необхідність переосмислення моделей управління із обов'язковим урахуванням синергії 3-ох ключових компонентів (людини, технологій, економіки). Адже основою сучасного управління стає системне мислення, що враховує взаємозв'язки між різними підсистемами, базуючись на міждисциплінарному підході, ефективно поєднуючи інструменти економіки, соціології, кібернетики, психології тощо. Глобалізування зумовило необхідність міжкультурного комунікування, транснаціонального координування, стійкості до глобальних ризиків (економічних криз, пандемій, воєн). Основними викликами стали наступні: синхронізування локальних, глобальних стратегій; управління крос-культурним різноманіттям; адаптування до змін регуляторного середовища тощо. І у новітніх моделях управління саме людина розглядається не ресурсом, а суб'єктом розвивання.

Цифрові ж технології дедалі частіше слугують не тільки інструментами, а й партнерами при прийнятті рішень.

Управління соціально-економічними системами за умов неоіндустріалізування, глобалізування потребує формування нової парадигми. Яка би була гнучкішою, людиноцентричнішою, технологічно інтегрованішою. Зростає значення адаптивності, інноваційності, етичної відповідальності для управлінців. Успішність систем залежатиме від здатності управлінців гармонізовувати відносини між людиною, технологіями, економічною ефективністю.

Подальші дослідження особливостей трансформування управлінських моделей є важливими і з наукової, і з практичної точок зору. Адже сприятиме формуванню нових концептуальних підходів до стратегічного розвивання.

[1] Єлісєєва О.К. Моделювання управління соціально-економічними системами: Дис... д-ра наук: 08.00.11; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. Д., 2011. 461 с.

[2] Кулик В.В. Концептуальні підходи до управління соціально-економічними системами в умовах невизначеності та ризику. *Problemy Ekonomiky*, 2016. № 1. С. 100-107. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2016-1_0-pages-100_107.pdf

[3] Моделі, методи і засоби управління соціально-економічними об'єктами: монографія. О.О. Арсірій, Т.Л. Будорацька, М.Г. Глава. Одеса: ОНПУ, 2016. 225 с.

[4] Моделювання структури життєздатних соціально-економічних систем: колективна монографія. Л.Н. Сергєєва, А.В. Бакурова, В.В. Воронцов. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2009. 200 с.

[5] Рефлексійні процеси в економіці: концепції, моделі, прикладні аспекти: монографія під ред. Р.М. Лепи, НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк: АПЕКС, 2010. 306 с.

[6] Трансформації в глобальній економіці та Україна : монографія за заг. ред. І.М. Школи та О.В. Бабінської; Чернів. торг.-ек. ін-т КНТЕУ. Чернівці: Друк Арт, 2014. 416 с.

[7] Трансформація структури економіки міст Західного регіону України: монографія. НАН України. Державна установа «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України»; наук. ред. М.І. Мельник. Львів, 2021. 529 с.